



INDISCH
LEESKABINET

TOT

AANGENAAM EN GEZELLIG ONDERHOUD.

ONDER REDACTIE VAN

W. L. RITTER EN MR. L. J. A. TOLLENS.

JAARGANG I.

—
Deel I.

BATAVIA,
LANGE & Co.

1852.

amfioenschuiven over. Steeds is hij onrustig, als gejaagd, en veronachtzaamt zijne belangen, zoodat zigbaar zijne zaken verloopen; — thans reeds grijnst de armoede hem aan en voorzeker is het oogenblik niet meer ver verwijderd, dat ook *hij* der justitie in handen vallen en loon naar werken ontvangen zal.

LEONARDUS.

DE RHINOCEROS-HOORN.

In het tijdschrift van Neerlandsch Indië, 8ste jaargang, fol. 110 & 111, lazen wij het navolgende uittreksel uit een' brief van den Heer P. W. Hofland te Pasoeroean:

» . . . Ik moet u eenige buitengewone uitwerkselen me-
 » dedeelen van den Rhinoceros-hoorn. De heer Baumgarten
 » van Kraton heeft aan zijne betrekkingen te Malacca geschre-
 » ven, hem een paar slangen-steenen te zenden, om slangen-
 » beten te genezen. Men kon echter aan zijn verzoek niet
 » voldoen, daar dergelijke steenen moeilijk te verkrijgen wa-
 » ren, maar men zond hem eenige kleine stukjes Rhinoceros-
 » hoorn, en meldde hem, dat deze even goed aan het doel
 » zouden beantwoorden, door ze twee of drie minuten in azijn
 » te leggen, en dan op de wond te doen. Ik heb dit expe-
 » riment bij vijf personen toegepast, die door slangen gebe-
 » ten waren, te Taloon, Kraton en Winogan, en ze binnen
 » een half uur volkomen genezen. Te Kraton was een koeli
 » door een slang gebeten in zijne vingers; het was in den
 » nacht, en voor men den heer Baumgarten gewekt had, be-
 » vond de arme man zich in eenen stervenden toestand. On-
 » middelijk wendde de heer Baumgarten den hoorn aan, op
 » de wijze zoo als boven is gezegd, en in een half uur was

»de gewonde geheel hersteld. De hoorn doet eene buitenge-
 »wone uitwerking; gij behoeft de plaats, waar de slang ge-
 »beten heeft, niet te wrijven; leg de hoorn zelfs eenigzins
 »daarvan verwijderd, en hij trekt onwillekeurig naar die plaats
 »toe. Als gij den hoorn er weder afneemt, leg hem dan
 »een half uur in melk of water, om er het vergif uit te
 »laten trekken, — en de hoorn is weder zoo goed als te
 »voren. Het stuk hoorn is ongeveer $\frac{1}{3}$ streep dik, en de
 »omtrek van een *gobang* is voldoende. Ik doe u deze me-
 »deelingen, omdat ze misschien menig leven kunnen red-
 »den, als het middel wordt aangewend.”

De kundige en verlichte redactie van dat zoo teregt geacht tijdschrift voegde hierbij de navolgende noot:

»Het verhaal, hier voorkomende, is zoo zonderling en bui-
 »tengewoon, dat wij daaraan onmiddelijk alle geloof zouden
 »weigeren, indien de goede trouw der daarin voorkomende
 »personen en van den geëerden schrijver van den brief, zoo-
 »wel als van den inzender, niet boven alle verdenking was
 »verheven. Daarom plaatsen wij dit uittreksel zoo als wij het
 »ontvangen hebben.”

De redactie noemt dit verhaal *zonderling* en *buitengewoon*, en werkelijk moest hetzelfde ten dien tijde (in 1846) nog zóó toeschijnen, edoch een naauwgezet onderzoek en eene menigvuldige aanwending van dit middel, hebben schrijver dezes zoodanig van de verwonderingbare geneeskracht van den rhinoceros-hoorn overtuigd, dat hij, in een noodzakelijk geval, er niet de minste zwarigheid in zien zoude de vergiftigste slang met de bloote hand aan te vatten.

Een lang verblijf in de Soenda-landen heeft schrijver de gelegenheid verschaft, ten minste een twintigtal inlanders, door de aanwending van den rhinoceros-hoorn, genezen te zien.

De Heer Hofland zegt, dat men de stukjes hoorn eerst twee of drie minuten in azijn legt en dan op de wond doet, wij-

ders dat men den hoorn zelfs eenigzins daarvan verwijderd kan leggen, dewijl deze onwillekeurig naar de gekwetste plaats toetrekt; alsmede dat men het vergif uit den hoorn doet trekken door dezen een half uur in melk of water te liggen, en eindelijk, dat de patient binnen een half uur genezen is.

Onze ondervinding heeft hierop aan te merken, dat het leggen in azijn van den hoorn ten eenemale overbodig is en dat die zoogenaamde magnetische aantrekkingskracht ons een weinig te sterk voorkomt en het leggen van het schijfje hoorn op de wonde, in elk geval, wel beter wezen zal dan de applicatie van denzelven op eene gezonde plaats; wijders dat de lijder, ja, de ergste! binnen een half uur ten eenemale genezen zoude zijn, is mede niet overeenkomstig onze proefnemingen; zoodra de hoorn zich op de wonde heeft vastgehecht, gevoelt de gekwetste bereids verligting en men moet zich wel onthouden den hoorn van de wonde af te trekken, maar afwachten tot deze er van zelve afvalt, iets dat gewoonlijk tusschen 16 à 24 uren geschiedt. Men bespeurt alsdan aan den binnenkant van den hoorn een paar droppels vocht als zuiver water, zijnde het uitgetrokken vergif. Gedurende de aanwending, en vooral in den beginne, gevoelt de patient een kriebelachtig en jeukend gevoel, dat echter langzamerhand ten eenemale verdwijnt.

Schrijver dezes heeft inlanders gezien, door vergiftigde slangen gebeten, die, bereids onmagtig en blaauw opgezet, voor dood ter nederlagen (bewijs, dat het vergif zich geheel door het bloed verspreid had), door de aanwending van den hoorn, reeds den volgenden dag in staat waren hunne werkzaamheden te hervatten.

Nadat het schijfje hoorn van de wonde is afgefallen, legt men hetzelfde eenige minuten in kokenden azijn en niet in melk of water, zoo als de berigtgever in het Tijdschrift van Neêrlandsch Indie meldt; een diergelijk stukje hoorn kan ver-

schillende reizen gebruikt worden en verliest niets van deszelfs kracht.

Het gebruik en de waarde van den rhinoceros-hoorn schijnt thans langzamerhand onder de bewoners der Soenda-landen bekend te worden, daar zij den hoorn niet dan voor den vijf of zes dubbelen prijs van vroeger afstaan.

Eenige jaren geleden (1848 & 1849) kocht men een rhinoceros-hoorn van middelmatige grootte, in de omstreken van Garoet, waar zich, en vooral op de nabijliggende Telaga Bodas, eene menigte rhinocerossen bevinden, en zoo ook op Tjikandang en Bodjong Rando, aan de zuidkust der Preanger, voor 8, 9 en 10 guldens, terwijl men thans niet, dan met vele moeite, voor 40, en 45 en 50 guldens zulk een hoorn erlangt.

Het is bekend, dat de Chinezen dezen hoorn ten allen tijde als medicijn hebben beschouwd, om verloren krachten terug te erlangen; of de hoorn dat effect heeft is ons onbekend; zeker echter is het, dat de Chinezen dien hoorn zooveel mogelijk opkoopen.

Wij herinneren ons, in vroegere jaren, van Persische, Arabische en Chinesche vorsten te hebben gelezen, die nimmer dan uit prachtig gemonteerde drinkhoornen eenige drank tot zich namen, uit vrees van vergiftigd te worden, daar toch die hoorn (waarschijnlijk die van den rhinoceros) onmiddelijk den drank, wanneer er vergif in aanwezig was, aan het bruisen, bragt en uit den beker wierp. Wij zijn werkelijk gezind, dat zoo lang ook door ons als sprookje beschouwd verhaal, als waarheid aan te nemen.

Menigwerven is ons door reizigers verhaald, dat de Bengalees sinds onheugelijke tijden met de genezende kracht van den rhinoceros-hoorn bekend is geweest; zoo ziet men, dat de nuttigste uitvindingen soms het langste geheim blijven!

Zoude de rhinoceros-hoorn in het moederland niet, met het

beste gevolg, voor de genezing van den dollenhondsbeet kunnen worden aangewend? Wij gelooven van ja; de proeve ware gemakkelijk te nemen en de redactie van den Biāng-Lala zoude zich verheugen, door de plaatsing van het bovenstaande, haar door eene geachte hand toegezonden, welligt iets tot redding van de lijdende menschheid te hebben bijgebracht.

DE TE BATAVIA TE HOUDEN TENTOONSTELLING.

Eene geachte hand zond ons de navolgende regelen, die wij met genoegen eene plaatsje in ons tijdschrift inruimen:

WelEdele Heeren!

Ik zag, eenige dagen geleden, uit onze goede, oude Java-sche courant, dat men voornemens is te Batavia eene tentoonstelling van voorwerpen van kunstvlijt en voortbrengselen uit den Indischen Archipel te houden; zoo iemand, dan ben ik de persoon, die dit voornemen van harte toejuich, daar toch onze Oostersche wereld veel te weinig gekend en gewaardeerd wordt.

Al dadelijk, bij het lezen dier bekendmaking, rees de gedachte in mij op, of men deze tentoonstelling ook niet ten nutte van een algemeen liefdadig doel zoude kunnen doen strekken, b. v. door het inrigten eener loterij van dameshandwerken, zoo als die vroeger in Nederland, onder de hooge bescherming van hare Majesteit, onze beminde Koningin, heeft plaats gevonden en die zoo menigen traan der armoede gedroogd en zoo veler ellende verzacht heeft.

Ik vermeen, dat men onze lieve Oostersche dames daarmede zeer zoude verpligten, door haar in staat te stellen, eerstens, om haren verarmden natuurgenooten behulpzaam te zijn, en